

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím: *A Nemzeti Színház fölépítése*

Forrás:

Pesti Hírlap

Bp

(Hely)

1922. 12. 24.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Hely

Nemzeti Színház

Idő

"1922"

Személy

Helyszám

A Nemzeti Színház fölépítése.

A legszélesebb körök érdeklődését mozgatja meg az az akció, amelyet *Zsolt* egyik minapi *Esti levele* indított az új Nemzeti Színház fölépítése és a régi Népszínház föltámasztása érdekében. A *Pesti Hírlap* ebben az elsorú fontosságú kulturális kérdésben ankétot is kezdett, amelyet most folytatunk az alábbi nyilatkozatok közlésével.

Hevesi Sándor

a Nemzeti Színház igazgatója,

a Nemzeti Színház felépítéséről a következőket mondotta:

— Örömmel olvastam a *Pesti Hírlap* cikkét. A Nemzeti Színház egyetlen történelmi színházunk. Rendeltetésével, egész műveltségével mélyen benne gyökerezik a magyar kultúrban. A magyar közönség, a magyar társadalom, amely ezt a multat minden ragyogó hagyományával a szívére viseli, meg vagyok győződve: nem zárkozik el attól, hogy segítő kezét emelő kart nyújtson a Nemzeti Színház felépítéséhez.

— Mi magunk, a Nemzeti Színház kebelében, valamennyien teljes lélekkel azon igyekezünk, hogy a terv valóra váljon és mindent elkövetünk ennek a célnak az érdekében. Hiszen a Nemzeti Színháznak meg van a maga különleges szempontjai is ebben a kérdésben. Ne feledkezzünk meg arról, hogy tényleg megvan, a maga teljes valóságában, tényleg létezik az a bizonyos *genius loci*, amelynek jelentőségét, realitását, értelmét nagyon is érzik azok, akik még abban a színházépületben játszottak, a melynek helyén most üres telek tátong. Másfelől speciálisan művészet szempontok is diktálják, hogy a Nemzeti Színház — Nemzeti Színházat kapjon. A Nemzeti Színház művészeinek hallatlan erőfeszítésével kell megbirkóznunk a nézőtérnek zenés, énekes játékok számára szánt nagy méreteivel. Bensőséges, finom árnyalatokat a színész csak a legnagyobb erőfeszítés árán tud itt kihozni és valóban a Nemzeti Színház művészei kellene ahhoz, hogy a bensőséges, a hatalmas nézőtérrel teljesen el me

sikkadjanak. Ugyanezen oknál fogva a játékrendezésében is korlátozva vagyunk. Ki kell zárunk a Nemzeti Színház repertoárjából oly darabokat, amelyek szellemük szerint idetartoznának. Nem iktathatjuk azonban műsorba azokat, mert előadásuk kisebb nézőteret, intímabb hatású színházat követelne meg.

— Minden szempont tehát abba az irányba mutat, hogy fel kell építeni a Nemzeti Színházat.

— Tízennégy esztendő választ el a Nemzeti Színház megnyílásának százados évfordulójától. Szomorú dolog volna, hogy amikor a Nemzeti Színház évfordulóját ünnepeljük, nem volna meg a Nemzeti Színház, amely a nemzet pénzén épült fel.

— A Nemzeti Színház felépítése nyolcvanegyházy esztendővel ezelőtt a nemzet élniakarásának és élnitudásának a szimbóluma volt. Most ugyanez a szimbólikus értelme van az új Nemzeti Színház felépítésének.

Csathó Kálmán,

a Nemzeti Színház főrendezője és szerzője.

— Ugy érzem, ma mindennél fontosabb nemzeti létünk szempontjából, hogy sokat hangoztatott kulturfelnyünkörrel tettekkel is bizonyosságot adjunk. A Nemzeti Színház felépítése, az ország első színházának a maga, tulajdon állandó otthonába való visszavezetése oly haditett volna, amely tán a legnagyobb sullyal esnék latba ellenségeink előtt is. Hiszen ha egy háború sújtotta nemzet, amely ily példátlan módon meg van fosztva az önfenntartás eszközeitől is, utolsó erejét arra tudja koncentrálni, hogy a nemzeti gondolatnak és nemzeti nyelvnek a templomát felépítse, az tanúságot tesz amellett, hogy kulturfelnyünkör nemcsak frázis, hogy van még benne annyi erő, amennyi a maga szétszakított részeinek összerasztására szükséges. Ez a tett meggyőzné a kételkedőket és ha kételkedők nincsenek, akkor nem kérdéses, hogy a széttördelt magyarság összekovácsolódik.

Hegedüs Gyula,

a Budapesti Színészsövetség elnöke.

— A Nemzeti Színház felépítése, nemzeti ügy, kulturális ügy, a Nemzetnek és a Művészetnek közös

ügye. A budapesti színészek teljes lelkesedéssel tisztelettel készek csatasorba állni a gondolat megvalósítása érdekében és amennyire csak a maguk erejéből telik, mindent el fognak követni, hogy a gondolat meg is valósuljon.

Jászai Mari

a következőket mondotta:

— Én már az időmet leéltem, fölébbal a színelén vagyok. Mi sulya is van annak, amit egy öreg színész mond. Talán már álmairól, vágyaimról sem beszélhetek. *De bizony magam tolnám a malteres talicskát, ha egyszer elkezdődne a munka azon az árva telken. Oh adja meg az Isten nekem, akiből már semmi személyi vágy sem szólhat, azt az örömet és boldogságot, hogy láthassam, mint emelkedik fel az emlékekből megszentelt porból egyszerűen bár, de nemesen és hittel tele — az új Nemzeti Színház.*

Márkus Emília

amikor meghallotta, miről van szó, az ő meleg, lelkes hangján, mintegy spontán felkiáltás, ezt mondotta:

— Szeretném, ha sok-sok millióm lenne, mert akkor nem kellene gyűjtéshez fordulnunk, hanem magam építhetném fel a Nemzeti Színházat.

Gyenes László

a következőkben válaszolt:

— A legőszintébb lelkesedéssel üdvözlöm a gondolatot. Magunk között már régen sokat beszélünk arról, mi lesz a mi Nemzeti Színházunkkal. Most hogy a kérdés új aktualitást nyert, társaimmal fel fogjuk vetni az eszmét, hogy a Nemzeti Színház tagjai társulati gyűlést tartsanak, hívjuk meg erre az irodalmi és a művészeti élet legkiválóbb képviselőit, és innen forduljunk szózatot a közönséghez, a kormányhoz, a társadalomhoz: ne hagyjuk el veszni fenséges hagyományainkat, a Népszínházat, a melynek helyén most üres telek tátong. Másfelől speciálisan művészet szempontok is diktálják, hogy a Nemzeti Színház — Nemzeti Színházat kapjon. A Nemzeti Színház művészeinek hallatlan erőfeszítésével kell megbirkóznunk a nézőtérnek zenés, énekes játékok számára szánt nagy méreteivel. Bensőséges, finom árnyalatokat a színész csak a legnagyobb erőfeszítés árán tud itt kihozni és valóban a Nemzeti Színház művészei kellene ahhoz, hogy a bensőséges, a hatalmas nézőtérrel teljesen el me

Odry Árpád

ezeket mondotta:

— Ugy érzem, a nemzeti élet minden tényezőjének, az egész nemzetnek, kötelessége hajlékot építeni a Nemzeti Színháznak. Az egész nemzetnek kötelessége — a régi Nemzeti Színház felépítésekor megnyilvánult lelkesedés példájára — épen úgy, mint ahogy a Nemzeti Színház művészeinek a kötelessége, hogy ennek a mozgalomnak élére álljanak. Mindenképen helyeslem, a társulati gyűlés eszméjét. Az egész mozgalom irányát és kereteit illetőleg elaborátumot fogunk kidolgozni, amelyet a taggyűlés és ennek révén az egész közvélemény elé terjesztünk. A Nemzeti Színház felépítésének gondolatában egy szívnek, egy léleknek kell lennünk.

Pethes Imre.

— A Nemzeti Színház tagjainak művészi és beületbeli kötelességük, hogy a Nemzeti Színház felépítésére irányuló mozgalomnak élére álljanak. Egyszerű és praktikus épületet kell emelnünk, amely belső berendezésében megfelel a drámai előadások természetének. A mai Nemzeti Színházban, ahol a színpadon beszélő színészt tizenöt méter távolság választja a földszint első sorától, a finomabb drámai hatások ugyszólván elvesznek a térben. Ha tervrajzot keresünk az új Nemzeti Színház számára, nem is kellene oly messzire mennünk. Színpadának az 1863-ban épült debreceni színház nagy, igazi drámai színpada szolgálhat mintául, nézőtere, külső homlokzata pedig legyen pontosan ugyanolyan, mint volt a megbocsáthatatlanul elhamarkodott módon lerombolt Nemzeti Színházé.

— Más szempontból is fontos a Nemzeti Színház felépítése. A régi népszínháziak ünnepi előadásán keserű szívvel úgy éreztük: temetik a Népszínházat. Pedig nem temetnünk kellene, hanem fel kellene élesztenünk. Vissza kell adnunk a hajlékát a Népszínháznak. Annyi operettszínház, kabaré mellett kulturális, művészi missziót töltene be a Népszínház. Nemcsak a tiszta művészet, de az írók, a színészek is sokat nyernének vele.